

Տոմսակները կանխաւ կ'ծախուի
ձխալճառ. Մովսէս աղա փառադիւ
նի խանութք. Օրթագիւղ, թաշ նէ
տիպանի թիւ 116 :

ՏԱԽԻԼ ԻՅԷ

ԱՐՏԱՎՈՒՏԻՈՒԳ

Այսօրվան յունվար 23 թարիսի
իւն Ընթողութեան լէվելի չէր զարգ
զեթամբնա շու վեճն իւն եազըմբը
տըր :

Եննի վախճանի Մուսթաֆա Ասիմ
բաշա հազրէթլէրի, պուրաքա կէլէլի-
տէն պէրու սըգ սըգ տէվիլէ չըգարագ
մէմէթլէրի անվախի քէնտի կէօզ-
լէրի իւն կէօրմէնէ գարար վիրմիշ օ-
լուպ, սայքի մէղքիւր մագսէտինէ վա-
սըլ օլմուշ վէ չիմտի տախի, Գարաաաղ
պէլինէ պիր վիրթիւմ վիրմէսի իւն,
տիրլօմսի ճիհէթիլէ տախի մուվաֆ-
ֆազլէթ պուլմուշ տուր: Բաշայի միւ-
շարիլէյ հազրէթլէրի, Բօտկօրիլատա
պուլունուղու վագըթ, Գարաաաղ
պէլի, Չէթինճէնէ քէնտի գօնաղընա
կիթմէսի զըմնընտա, բաշայի միւշարի-
լէյ հազրէթլէրինէ տօսթանէ պիր
տալթիթնամէ իրսալ իտիպ, միւշարի-
լէյ հազրէթլէրի տախի, մէղքիւր
տալթիթի գապուլ պիրլէ, Գարաաաղ
բաշիթաթլէր օլան մէղքիւր Չէթինճէ
չէհրինէ կիտիպ, Էքի կիւն բրէնսի միւ-
շարիլէյ հազրէթլէրինէ միսաֆիլի
օլմուշ վէ խուսուպարըն (պարագայից)
գալընտըրը գատար տօսթանէ վէ
շալաալը սուրէթլէ հիւսնի գապուլի-
նէթ պուլմուշ տուր: Բաշա հազրէթ-
լէրի, րուսի գեղեթմէր 31 տէ Չէթին-
ճէնէ վասըլ օլուպ, Էքի կիւն քէնտի-
լէրի, բըրէնս վէ բըրէնսէ հազարա-
թընա սալը ճէտիտի թէպրիք իլէմիշ
վէ բըրէնս հազրէթլէրի տախի, Գարա-
աաղ իւն Արնապուտուղ միանէսինտէ
տալիմա միւնասէպալթը տօսթանէ տէ-
վամ իտէճէկի հազընտա իղշարը իւ-
միտ իտէրէք, մէղքիւր թէպրիք զա-
յիթ նաղիթեանէ սուրէթմէն ճէվապ
վիրմիշ տիր: Վէլհասըլ Մուսթաֆա
Ասիմ բաշա հազրէթլէրինէ Չէթինճէ-
նէ կիտիպ, Գարաաաղ պէլինէ վիրթի-
լէյ վիրմէսի, հէր ճիհէթլէ պիր ֆիւ-
թուհաթ օլուպ տան մաատա, Գա-
րաաաղ իլին տախի, մէմուլին
ղայրի վէ խօշանաճագ պիր վագա օլ-
մուշ տուր: Մէօյլէնտիկինէ նէղարէն,
պուլունու պաշլընա նէթիճէլէրինտէն
պիրիսի, տօսթանէ պիր իթթիֆազըն
իպգասը օլանագ քի պու սուրէթլէ,
Արնապուտուղ իւն Գարաաաղ միանէ-
սինտէ հէնուղ մէվճուտ օլան պիր թա-
գըմ մուարաղալար, պաշլընա, սօնու
կէլէլէնէ օլմուտ թալիլինի մէսէ-
լէսի հալլ օլմուտ տըր :

Վալի բաշա հազրէթլէրի, սօնրա-
տան, Բօտկօրիլատա կիտիպ, գալէա-
լարը կէօզմէն կէլիլմիշ վէ ասըրէրէրէ
եօզլամա թալիլի իճրա իթթիլմիշ վէ
տիւն տէլի կէլիլիսի կիւն տախի Ըն-
թողութեան ավտէթ իլլէմիշ տիր: Մէօյ-
լէնտիկինէ նէղարէն, պիր գաշ կիւն-
տէն, Տիւրքիլէն վէ պիրլիւն սէ-
վալիլի մուայիլէն իտէճէք տիր: Պու-
րաաաղ պիրլէն քեաֆիլէյ պուլուլթ-
լար, հիշ տէլիլ իտէ չիմտիլ հալ օլ-
սուտ տաղըմբը տըր կիպի կէօրիւ-
նիւր, Հէր երտէ ասայիլի հալ հիւքմ
իլլէմէքտէ տիր :

Սատարագամ հազրէթլէրի իշ պու
ճիւմա իրթէսի կիւնիւ սարաթը Հիւ-
մաեուտա կիտէրէք, կիւնիւ պիրլիւք
գըսընը Զաթը հազրէթլէ Շահանէլէրի
իլլէ իսթիլարէ իթմէքլէ կէլիլմիշ տիր :

— Իշ պու ճիւմա իրթէսի կիւնիւ,
Յիւսնա սէֆիլի գօնթ տըր Վօկէ հազ-
րէթլէրի, Սատարագամ հազրէթլէրինէ

վիրթիւմ վիրթիպ, միւշարիլէյ հազրէթ-
լէրի իլէ ուղուն պօլու միւքեալմէ
իլլէմիշ տիր :

— Պապը ալի նէղտինտէ Ավսթրիա-
Մաճար սէֆիլի նասալ օլունան գօնթ
Հիւտօֆ ճէնապլէրի, իշ պու բազար
կիւնիւ Պապը ալիլէ կիտէրէք, սատարա-
գամ հազրէթլէրինէ վէ խարիճիլէ նա-
զըրը Սէրվէր բաշա հազրէթլէրինէ րէս-
մի վիրթիլատաքը վիրմիշ տիր :

— Մաթպաալը ամիրէ միւտիրիկի
թահթը նէղարէթլինտէ օլմագ իւզրէ,
Թագվիլմէմուրիլլէթի, մէարիֆ մէք-
թուպճուտա սապըք նէղհէթլէ Էֆէն-
տիլէ իհալէ պուլլուլմուշ տուր :

— Էսաֆը Ումուլինի գալպը չըգ-
մըջ օլուլունուտան, Էհալինի տիգգաթ
իթմէսինի իթմար իտէրիլ :

Ենտինտէ 100 լիւալըք գալպ պիր
Էսաֆը ումուլինի պուլունուշ օլան
պիր ասաթ պու կիւնլէրտէ հիւքմէթ
թարաֆընտան ախլ ու կիրիֆթ օլուն-
մուշ տուր :

— Պէյօղու գալթիլլէրի իշպու ճիւ-
մա կիւնիւ, մահպուլիլէթլէրի միւտ-
տէթի խիթամ օլարագ սալը վիրիլմիշ
օլան տէօրթ նէֆէր սապըքալը ատամ
ախլ ու կիրիֆթ իլլէմիշ տիր: Պու-
լար պաշլարըն պիրէր շուպարա գօյ-
մուշ օլուպ, իթթիլլէրի հալտէ թէպ-
տիլ գընաֆէթ օլմագ իլին իսէ, հէր
պիրիսի ճէպլինէ պիրէր քէյէ շարկա
սազլամըջ իտի :

Պուլարտան պիրիսի հէնուղ Էվլէ-
լիսի կիւնիւ մահպուտէն սալը վիրիլ-
միշ իտի, ճէպի արաշլըրըլուրդտա ֆ
ատտէ Օսմանլը ալթունու չըգար, վէ
պու բարալարը նէրէտէն ալտըն տէլի
սիւալ օլունտուգտա, լաբըքլը պիր
ճէվապ վիրթիլլէրիսինտէն, արգատաշ-
լարը իլէ պէրապէր, եէնիտէն մահ-
պուս իտիլմիշ տիր :

— Կէլէնլէրտէ պիրիլմիշ օլունուղու-
մուղ սալթիլ թէլէկրաֆը իճաթ իտէն
Մ. Ս. . . ին իսթիլմիշագ կէլէն կիւն
թէքմիլ օլուպ, գանուն մուհալինճէ
ճէղասըն չէքմէնէ հիւքմ օլունուշ
տուր :

Մէրգուլուն իքի նէֆէր չէրիլլէրի
տախի թէքտիպ օլունաճագլար տըր :

— Հիւքիլմէթի սէնիլէ, ուլլունուղ-
լուգ վուգու պուլմասըն իլին, ճիւմա
իրթէսի կիւնիլունտէն պաշլաեարագ,
Պուլլարըն Ս. Ստիլանտա քիլի-
սէնիլունտէն, Պուլար բաբաթ երրագ-
լանտըրթմըջ իտի :

Ֆէրտաթ բազար կիւնիւ, Պուլար-
լար քիլիլէնէ կիտիպ պագարլար քի,
Գուտտաթ չէրիֆ թագտիս իլլէմէք
իլին բաբաթ եօգ տըր, պուլունու իւզ-
րինէ իքի պին նէֆէր եազըն Պուլլար-
լար, սիւրիլիւն իտիլլէ իսագուպարըն
սիւրիլիւն իտիլլէ օլմալարըն գարըն
բըրթթթթ օլմալարըն, իւշ կիւն գար-
ֆընտա եէնիտէն իսթանպուլ տէօն-
մէլէրինի իսթիլտա իլլէմէք իլին Պապը
ալիլէ կիտէրէր, Սատարագամ հազրէթ-
լէրի, պուլարտան պիր գաշ նէֆէրի-
նի հուզուլարըն ճէլպ պիրլէ, օն
կիւնէ վարմաղտան, իլլէրին սըրաթ-
նա Գօեաճագլըն վատ պուլլուլմուշ
տուր :

— Ամէրիգա րէյիսի մախուլմինի,
Ժէնէրալ Շէրման իլէ պէրապէր իս-
թանպուլ կէլէնէլինի տիւնքի նիւս-
թալիլտէ պիրիլմիշ իտիք. պու տէ-
ֆա զաղթլարտա օգուտուղունա
նէղարէն, հիւքիլմէթի իսթիլլէ, մէր-
գուտան միսաֆիլլէրի գապուլ իլլէմէք
իլին, Զանագ-ղալէաեա մախուտ պիր
պէլիլք վարուտ եօլլաեաճագ տըր :

Բէյիսի միւշարիլէյ հազրէթլէրինի
մախուլմի անճագ 20 եաշքնտա պու-
լունտուղու հալտէ, տէրունիլտէ պու-
լունտուղու վարուտ գալմագամըտըր :

— Տիւնքի կիւն, Պէյիլլիմաշտան Օր-
թաքէյէ թըրամուլէյ արապալարը իշ-
լէմէնէ պաշլամըջար տըր :

— Սէլիմ Էֆէնտի հազրէթլէրի, Հա-
սան Էֆէնտի հազրէթլէրի եէրինէ,
Պէյօղունուն ալթընճը տալիլլէյ պէ-
լէալիլէ մուալինի նասալ օլունուշ տուր :

. . . իմբագիր
Հաճեցէք հետեւեալ ազգարարու-
թիւնը յառաջիկայ թերթերուն գ մէջ
հրատարակել 'ի սէր ազգային յառա-
ջադիմութեան :

Յառաջիկայ յունվար 23 երեքշաբ-
թի գիշեր (այսօր) Արեւելեան թատրո-
նին մէջ տաճկերէն լեզուաւ «Լէյալ
մէճնուն» անուն ընտր թատերգու-
թիւնը և պար մը 'ի հանդէս պիտի ած-
ուի Բէրադի երեւելի անձանց խնդրա-
նօքը, Յուսոլ եմը որ Հայ հասարա-
կութիւնն ալ իւր ներկայութեամբ
աւելի պիտի փառաւորէ այն մեծ հան-
դէսը :

72 յունվար 23 Մամա և այլն
8. Վարդապետ

ՍՕՆ ՀԱՎԱՍՏԻՍԼԷՐ
ՅՐԱՆՍԱ
Բաբիս 3 փետրվար

Տիւք տը Պրոսլի, ինկիլթէրա իլէ
օլան թլճարէթ ահտանմէսինտէ, պիր
թագըմ թատիլթ իտիլալ իլլէմէք ի-
լին, Լօնտրատա եէնիտէն մուսապէ-
րաթա կիրիլլէնէք տիր: Պաղը թատի-
լթլար վուգուլիտէ, հիւքիլմէթ,
մէճիլիսի րուսաթ վիրմիշ օլունուղ
կիպի, մէղքիւր ահտանմէյի ֆէսիս իթ-
մէլէնէք տիր, իշ պու ահտանմէ, հէր
հալտէ, պիր սէնէ տահա մէրի իւլ իճ-
րա օլանագ տըր :

Մէճիլիսի Բարիս նաղլ օլունուտաթ
գապուլ օլունամտըք իլին տալիլլէ
նաղըրը Մ. Գաղիլի Բէրիլ, իսթիլի-
սընը վիրմիշ տիր :

Պէլիլիլի
Պրոսլի, փետրվար
Մ. Հանկան-Տիւման, հիլլէ իլէ
իֆլասա չըգմըջ օլունուղ իլին մէճիլի
չէրի հուզուլունտա մուհալէնէ չէ-
քիլմիշ տիր :

Պրիլիսլ, 4 փետրվար
Ինկիլթէրա իլէ Ամէրիգա միանէսին-
տէ գուհուր իտէն մուարաղանըն, տօս-
թանէ սուրէթտէ հալլ մէմուլտէն տիր:

Իթմիլիս
Բօմա, 4 փետրվար
Գարտիլալ Անթօնլիլ խասթա տըր:

Միւմայիլլէյիսի խասթալարը աղըլաշ-
տըգտա, Մ. տը Լիւքընսըն, եէրինէ
կէլիլիլլէնէ կի սէօյլէնմէքտէ տիր :

Հէր նէ գատար նիմ րէսի զաղէ-
թալար եալանա չըգարմագտալար իսէ,
Իսթանբա սուլարընա կիթմէսի իլին,
պիր Ֆըրգայի տօնանմաեա էմր օլուն-
մուշ տուր :

Ինկիլթէրա Վէ ԱՄԷՐԻԳԱ
Լօնտրա, 4 փետրվար

Խարիճիլէ նաղըրը Լօրտ կըրանվիլ,
պու տէֆա Ամէրիգա հիւքիլմէթինէ
տօսթանէ պիր նօթա իրսալ իտէրէք,
Ինկիլթէրա հիւքիլմէթինի, 1870 տէ
իմպալանան վաշիլթիլլէն ահտանմէսինի
իճրա իթմէյէ մէյալ պուլունտուղու-
նու, ֆագաթ տօլաեաթտան հասըլ օլ-
մուշ զարար ու զիւսնը թանըմաղ օլ-
ունուղուն պիրիլմիշ տիր :

Նիւ Եօրք, 4 փետրվար
Ղաղթլար, ումուլէն, ինկիլթէ-

րա իլէ Ամէրիգա պէյիլտէ մէվճուտ
օլան մուարաղա հազընտա ինկիլթ
զաղթլարաթըն գուլլանտըլարը չէ-
տիտ լիսան իլին թէաճիւպ իլլէյիպ,
հաթիլլէր, հիւքմ իտէճէք օլունուղ-
լարընտան, անլէրին հիւքիլմէնէ պէք-
լէմէլի տիմէքտէ տիրլէր :

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ
Իլլթա 3 փետր.

Խըրվաթլար իլէ եէնիտէն ուղալը-
տը, Մաթիլունի (.) րէյիսի վիւքէլա
նասալ օլունաճագ տըր :

Վիէննա 4 փետր.
Խըրվաթլար, հատտէն զիւստէ մաթ-
լուպաթլարա գաղթըտըլարը իլին,
անլէր իլէ ուղալըմըջ օլմասը եալա-
նա չըգարըլմըջ տըր :

Լէհլէր իլէ ուղալըլաճագը կիթ-
տիլլէ ինթիլմալտէն կէօրիլմէքտէ
տիր :

ԱՎՍՏՐԻԱ
Պէրլին 3 փետր.

Բէսիլ զաղթլար, Բաբա թարաֆ-
տարանը թարաֆընտան իճրա օլունան
տէսիլլէրէ գալըն եաղմագտա տըր-
լար :

ԻՍԲԱՆԱ
Մատրիտ 3 փետր.

Էսալէն իսլահաթ թարաֆտարը օ-
լանլար, գաթլ ճէղաթըն լաղլ իտիլ-
մէսինի, Էսիլլիլի գալմասըն վէ
վիրիլլէրին աղաթըլմասըն թալապ իյ-
լէմէքտէ տիրլէր :

Վիւքէլա թարաֆտարանը տախի
քէնտի թարաֆլարընտան, տիլէր պիր
բըրիլլար գալմէք ալմագտա տըրլար :

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱՆԱԲԱ ԲԻԱՅԱՐ	
Էս. Ում 24 Յունվար ախլամ գար.	54-21
» » 25 » Սալահ սըլըր	54-30
» » Սալթ 6	54-07
Խթիլար 1888	550-
» 1888	524-
» 1888	294-
Սալթիլ թէնէրալ	10-23
Քիլտի	15-26
Շըմէնտըֆիլ սէհիլէրի	160-
Թրամիլ հիսսէլէրի 1043 զր իտիլար	
ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՅԱՐ 25 Յունվար	
Ինկիլթլարալ	109-03
Յրանսըք ալթունու	87-57
Բօլ	89-03
Գըրմիլ ալթունու	81-22
Պէեաղ Մէհիլլէ (ֆարգը)	1-56
Պէլիլ վէ մէթալթիլար	105-10
Պաղը	118-23
Գուրսն պօնթօսու	0/0 1 1/3

ԻՍԻՐԻՃԻՅԷ

Կըրէնլիլ Մարթիլտէ պիր գար-
թու Ֆապիլթաթ բաթլաեալ, օրա-
տա իլլէնէն գըղլարտան պիր չըղու
եարալանմըջ տըր :

— Կէլէն հոկտեմբեր այնտա, Լօնտ-
րանը վարուլարընտան պիրիսի օլան
Լաթօրուլտէ իճրա օլունան ճիւսե-
թի ինթիլմալ տըր օգուեանլարըմը
տէրիլթըր իտէրլէր, Նասըլ քի մալիւմ
տիր, Ուսթսոն նամ ինկիլթ բաբաթ,
քէնտի գարընըն Էօլտիլմիշ վէ քէն-
տիլիլ տալիլ Էօլտիլմիշ իլին թէճ-
րիպէ իլլէմիշ, ֆագաթ մէղքիւր թէճ-
րիպէսի պօշա կիթիլթտէն սօնրա
եաղմըջ օլունուղ պիր մէքթուպունտա
իթթիլի ճիւսեթլէ պաշլա պիր սէ-
պէպ պէսան իլլէմէյիպ, իլա պիր միւ-
ճատէլէ իւզէրինէ հիտտէթլէնմիշ օլ-
մասըն սէպէպ կէօթլէրիլ իտի :

Մատրիլի մէղքիւր, ինկիլթէրա-
տա, պա խուսուտ րուհպան թագըմը
իլլէնտէ պէօլիլք թէճասիլ իթմիշ վէ

հէր քէս, վերելքէն քէս հիւրքէ միւսեմ ա-
զըր օլուր իտի : Միւսմիւսիւն քաւաս ի-
չին տիւրմէն տիւր տէնտի, աշիքեար
չէյ իտի քի միւսմիւսիւն ավօգաթ-
լարը անը հագալը չըգարմագ իչին,
էօյլէ տիւրմէն քէս իտի : Միւսմիւսիւն
հին մուհաքէմէսի կէօրիւնիւս, ավօ-
գաթլար իտտա իթտիւն քի Մ. Ու-
աթսն պիւր չօգ վագըթտան պէրու
միւսիւրի պուլունտուղու պիւր մէքթէ-
պին նէղարթի իւզէրինտէն ալընտը-
տան պէրու ագլընա կէմիւն տիւր տէյի,
ֆագաթ միւսմիւսիւն քաւաս, ճիւղայթի
իծրա իյլէտիւրտէն սօնրա, ագլը պաշըն-
տա օլարագ լագըրտը իտիւս, սօնգ
գանլա հարէքթի իյլէմիւն, չէօյլէ քի,
հէր վագըթթի կիպի չըգարմագ քէս-
նա պիւր թագըմ սըգարըչար իթմիւն,
եւէմէյինի եւէմիւն, վէ իյլէրինի սըրտսընա
գօյմուչ օլտուղու իչին, մէքթիւր իտ-
տաալարը գագալ օլունմաթը : Հա-
քիմիւր պիւր պուլուգ սաթթ իսթիւն
իյլէտիւրտէն սօնրա, միւսմիւսիւն իչին,
մէքթիւր ճիւղայթի իսթիւն սահիպի օլմուչ
օլտուղունա հիւրք իտիւս, ֆագաթ
իսթիւրիւրը վէ պիւր թագըմ էյի իսա-
սէլէրի պուլունտուղու իչին գրարիչա-
նըն մէրհաթթի թագիւն իտէր օլ-
տուղարըն պիւրիւրիւրէր : Պունտն
իւզէրինէ սաշ հագթիմ, սիւնա գագթ-
թանը կիյիւս, վէ սահիպ ճիւղայթի
քէսիսիւնի ածմագտա օլտուղունա
տայիւր պիւր գաշ սէօգ սէօյլէտիւրտէն
սօնրա, տէնէյթիւս սիծիլի չու վէճհ ի-
լէ թէլագթիւր իյլէտիւս — Միւս թէլէհիւմ,
եւէնիտէն մահպէսէ կէօթ իւրիւրիւս,
թօմիւրգնուեա թէլիւմ օլունմագաթըն
պունտան տա մուտա, գաթթ օլունա-
մաթըն մէյտանա կէօթ իւրիւրիւս, թագ
սօն նէֆէսիւնի թէլիւմ իտէնէ տէք,
պօյնտանտան աթըր գաթթագաթըն վէ
պատէհու մահպէս տէրունիտէն կէօ-
միւրէնէքսին : Ալլահ ճանընը գուրթա-
րա, Սահիպ ճիւղայթի մէքթիւր սիծիլի
իչիթիւրտէն, աեագ իսթիւս տուրա-
մագ օլտուղունտան իւրի պէքթի միւ-
սմիւրէյինի գօյթիւրգալարընա կիւրիւս սա-
լատան տիւրաք չըգարըրլար :

— Մ. վէնտն Հարգուր, Օքսֆոր-
տա իւրիւնի տէֆա օլարագ պիւր նուլթ
իւրաթ իյլէտիւրտէն, ինկիլթիւրա, պու-
կիւնքի կիւն մէվնուտ պուլունտան օլ-
տուղու իլէ, իւրոպանըն գարա գը-
թաթընտա գաթթա իտէմէլ, եօգ էկէր
մէքթիւր օլտու, եալընը ինկիլթիւ-
րաեք պիւր տիւրմէն հիւնուսունա գար-
չը մուհաթագա իթմէք իչին իտէ, չօգ
տըր տէմիւն տիւր :

— Չէնկին ֆամիւրտան Ամէրիգա-
լը ճիւղայթի նէֆէր գըլ, տիւնտանըն
հէր պիւր թարաթընը տօլալարագ, չէ-
չիտ պէչէչիտ մէմալիւր վէ էհալիւրին
տաթթիւրի, թէրպիւնէ վէ էտապլէրի
հագթընտա քէսպի մալիւմաթ իյլէմէք
իւզըն, մաեթթիւրտէն էրպապը մէա-
րիւրտէն պիւր գաշ զաթթ վէ թէրքիւ-
մանլար տախի պուլունտուղու հալտէ,
պալունտան ագթսմ եօլունուղա չըգ-
մըչլար իտի : Մէրգուլէ գըլլար, իւ-
րօպանըն էքսէրի մահէլլէրինի կէպիւն
օլտուղարընտան, եաթընտա, Մըսը-
րա վէ պատէհու Տէրիսաթթիւրէ կէ-
իւս, իւլմէյի վէ Անատուլ գըլթալա-
րընը կէպիւրտէն սօնրա, Հիւտ վէ Չիւն
թարաթիւրտէն տախի կիտէնէքթիւր
պիւր ինկիլթիւր գաթթաթաթ օգուլունուչ
տուր :

Թիւրքիւմըլտա իտէ պիւր գըլլըն,
եալընըլա, տէյիլ ուղագ պիւր մա-
հալէ, իլլա, գօնչուսունտն իտանէ-
քինէ կիլթիւսիւս պըլպ սաեթըր, մէտէ-

նի միւրէթիւր իտէ, իլլա պաղչէսիւնտէ
պէթիւրթիւր օլտուղարըն գըլլարընըն
ալլաթագ հաթիւրէլէրի հագթընտա ա-
լա չիւրհէնէ զահիպ օլմաեարագ,
տիւնտանըն տէօրթ թարաթընը տօլալ-
արընա մէմուլունտն միւսաթաթ իյլէ-
մէքտէ տիւրլէր :

— Պու տէֆա ինկիլթիւրտա թօ-
հաթիւր նէվիւնտէն օլուն աթիտէքի նի-
քեա հիւրա օլունմուչ տուր, չէօյլէ
քի, էվաթթ թագթընտան օլուն պիւր
կէլին իլէ կիւլէյի, քիլիւնէնէ կիտէ-
րէք, նիւրաթ իւզըն տուլա օլուն-
տուղտան սօնրա, բարաս, ճիւղայթի
հուղուրունտա, կէլինէ իսթապէն,
էօմիւրիւնիւն սօնուլա գաթթա գօնա-
նա իթաթ իտէնէքթիւր տէյի սի-
ւալ իյլէտիւրտէն, կէլին, իսալ իթմէ-
յէնէյիմա ճէվապընտա պուլունտաթ-
ըն իւզըրինէ, բարաս, նիւքեաթ թէք-
միւր իթմէյիւս, հէր քէս քէնտի իտանէ-
սինէ ալլաթթ իյլէմիւն տիւր : Մէրգուլ-
կէլին օլուն գըլլըն, իսալ, էօմիւրիւն
սօնուլա գաթթա իթաթ իտէմէյի
տիւնտէն սէպէպի մէկէր մէրգուլմէ,
տիւնտէն տիւնտա, էրքէքթիւր
միւսալի սուրէթտէ հուղուղարը օլ-
տուղունա իթիւրտա իտէն թագթըն-
տան օլուն, տէրիւրտան իւր էվիլէ
կէօրիւրտիւրտէն պէնի ալաթագաթըն
ալմա, սանա թագալի օլաթագընա հիւ
պիւր տէֆա եւէլին իթմէյիմա տէմիւն
տիւր, էվիլէլինտէն քէյիլիլթիւր իտապէր
վիւրիւր օլտուղու հալտէ, սէօլիւն-
տէն տէնտիւրիւս իչին գըլլըն պապաթը,
օլաթըն մէհէքթիւնէ չէքթիւր տիւր :

ԱՉԳԱՅԻՆ

Նաթըլ քի իւրն իթմիւն իտիւր, ճիւմա
իթմէսի կիծէսի, կէտիւր բալատա վա-
գը թէլաթթօտա, գուլագաթըն լուսա-
ւորչեան գըլլ մէքթիւր մէնֆաթթընա
օլմագ իւզըն, միւրէթթէ պիւր կիւզէլ
օնուլ իծրա իտիւրմիւն տիւր :

Մէքթիւր օնուլտա ալթը եիւլ քի-
չիտէն զիւրտէն զէվաթ հագթըն պուլուն-
մուչ, վէ ումարըլ քի մէնտիւրտէն
իսալի օլարագ, մէքթիւր մէքթիւր ի-
չին գըլլէ էլլի իլլա մէնֆաթթ գալ-
մըլ տըր :

Իծրա իտիւրէն Տիգրան Բ. նաթ օնուլ,
վագաթ կիւզէլէն իծրա իտիւրմիւն տիւր,
լաթին սօնրաթան օլունտան պիւր օթ-
րա վէ սայիւր իծրաթ, տահա զիւրա-
տէ էհալիւնի մէմուլունտէն իտէն մուհիպ
օլմուչ տուր, չիւնքի էհալիւրիւր, պիւր
գաշ պին սէնէլիւր գալլաթա չէյլէր-
տէն զիւրտէն, պաշագ ճիւղայթի տուլ-
ղուլարա մուլագթը օնուլտա կէօրմէք
արղուլիւրտէն տիւր, վէ պուլտա պէօյլէ
օլուն ճայիլ տիւր, զիւրա չիւմի, գահ-
րամանըլ տէվիլ կէպիւն օլուն, մէտէ-
նիլէթ վէ ուլում ու ֆիւնուլն վէ ալա-
լէագթ հաթիւր տէվիլ պաշլաթըլ տըր,
իտի պիւրմէն պունտան սօնրա, գալէմ-
լէրիլլէ միւրէթթ իւրտմէթ իթմէք իս-
թէնէլլէ, պու կիւնքի հալիւրիւր, վէ
պունտան սօնրա օլաթագ հալլէրիւրտէն
մուլագթը չէյլէր գալլէմէ ալլա վէ
թէրքէմէ իլլէսէլլէր, գանն իտէրիւր քի,
տահա զիւրտէն մուլագթագթընէթ
կէօրէնէքթիւր տիւր :

Մէքթիւր օնուլ արաթընտա, գըլլար
մէքթիւր վէ գըլլարըն թալիւմ ու
թէրպիլէսի էհէմիլլէթի իւզէրինէ,
մէքթիւր մէքթիւրտն սապը գըլլ
չալիւրտանընտան պիւրիսի պիւր կիւ-
զէլ վէ թէնտիւրիւր նուլթ օգուլունուլ
կիպի, քէպալիւր մէքթիւր մէքթիւր
հօնալարընտան պիւրիսի տալի, ե-
նէ պին մաթտէն իւզէրինէ պիւր նուլթ

օգուլունուլ, վէ մէքթիւր նուլթ իչինտէ
մէքթիւր մէքթիւրտն ալլալը հագթ-
րէսի հագթընտա տալի մալիւմաթ
վիւրմիւն տիւր :

Մէքթիւր նուլթուլն մալիւնի կիւ-
զէլիւրիւր իւրար իտէրիւր, լաթին չու-
նա էսէֆ իտէրիւր քի, մէքթիւր մէք-
պուրա մուլագթիւր միւսաթաթ վէ
հիւմէթ օլունմաթըլ թագթիւրտէն,
մաթալալ, չու չիւմիւր կիւզէլ հա-
լինի զայլ իտէրէք, գարուրէթ վէ
պինտան ալլէյ տուլ պիւր հալէ տիւ-
լար օլմագըլագ մէքպուր օլաթագընը
տալի պէնտն իյլէմիւն տիւր : Պու նօգ-
թա իւր ճիւղայթի չաեանը թէնտիւր
տիւր, պիւրիւնիսի, Արթ. Տէր Սիւքիս
հայր չու գաթթա ֆէտագթարըլ ի-
տէրէք չալըլմըլ, վէ պու հալէ կէթիւ-
միւ օլուն, վէ օլ ճիւղարտա իտէ, օրա-
տա էվաթթ պուլունտան վէ պուլուն-
մաեան, չու գաթթա սահիպ գուլտէթ
գէվաթ պուլունմագտա իւքէն, հէնուլ
միւսմիւսիւն հայր, լաթմ կէլէն զայ-
րէթ վէ թէլիլթագթ պուլունմաթըլ տըր,
վէ իւրիւնիսի, միւրէթթիւր հալինէ
նիսպէթիւր, մէքթիւր մէքպուրուն,
ֆէնա հալինի, միւսմիւսիւն էֆէնտիւր
էօյլէ ալլէնի սուրէթտէ պիւրիւրմէսի,
պիւր ֆայիտէյի մուհիպ օլաթագտան
պաշագ, գարաթ տալի մուհիպ օլա-
թագը միւսմիւրտէսի, զիւրա, էհալի-
նի կէօրիւ օլ գաթթա գօրգուլունուլ տուր
քի, էկէր պիւր գաշ քիլի իտաթա վէ
մուլագթիւր իթմէքտէն իտէ, պէլիւր
գալլագաթտա մէքթիւր գարաթըր վէ իս-
լաթ պօղուլուր գօրգուլունուլ, ճիւր
տալի տիւրալը թէրքիւրտիւր օլմաեա
պաշլարլար :

Պու ճիւլէն իլէ, պիւր ումաեթ քի,
օլ ճիւլարտա պուլունտան տուլղուլու,
վէ էվաթթարըն սէվէր զաթթար, մէք-
թիւր մէքպուրուն էօյլէ պիւր թէլիւրէ
քէնչէսիւնտէ պըրագաթընլար, զիւրա, հէմ
նաթալարընա վէ հէմտէ մէնֆաթթ
վէ ճէնպալարընա թօլաթըն :

Էկէր եանըլմուչ իտէք, մէքթիւր
մէքպուրուն, օթուլ գըրգ սէնէ էվ-
վէլ եաթըլմըլ պիւրիւրագաթագթ կէօրիւ-
մէքթէ օլուն, վէ մէքթիւր լայիհաեա
նէղարէն վագթիլլէ օրանըն մէնտիւրիւր-
նի գուլունմուլ էսնաթը մարիֆէթիլլէ
գալլըլմագտա իմիւր, իտի, գուլունմ-
ուլարտա չիւմի օլ վագթթլարտան
զիւրտէն տուլղուլու վէ գուլտէթի
զաթթար պուլունմագտա օլուն, վէ
չալիւրտանըն սաեթըն իտէ իւլ էիւլնէ-
ֆէրէ պալիլ պուլունտուղունտան, վէ
իտաթէնէ վէ թահսիլէն հալի տալի
մէմուլ օլունմագ հալտէ օլտուղուն-
տան, եէնի պիւր ճէմիլլէթ թէլիւրիլլէ,
մէքթիւր մէքպուր թէլիւրէտէն գու-
լարըլմագտան պաշագ, Տէր Սիւքիս
հայր թէլիլթ իլէ, տահա զիւրտէն պիւր
միւսմիւրագալ հալէ վագթըն սալ ու հիւմ
մէթ օլունուլ :

Էհալիւր պուլունտան պէլ սէնէ էվ-
վէլ կէլինէյէ գաթթա, միւրէթթէ
իտաթալարտա պիւրիւր զայլէթիւր
իպրալ իթմէքտէն իտի, նաթըլ քի իւ-
միտ իտանէսի իլէ ֆիւրիլլէ իտանէսի սէօյ-
լէտիլիլլէ պիւրիւր իպրաթըլար տըր,
լաթին օնտան սօնրա, իւզէրինտէն պիւր
իմիւր քէսիւրիլլէ վէ պիւր ուեուլուլ-
ուլ չէօքթիւր իտի, չիւնքի, աթթըլ
թալըն նիւրալիւրտա վաթը օլմաթաթ-
նա տալի, պէտիսալար թարաթըն-
տան միւսմիւրաթլար օլունտուղուն
կէօրմիւլ իտի : վէ պուլունտա պիւրիւր
տի, լաթին, եէնիտէն, եալալաեալալ
էվիլլէրի տուլղուլ վէ զայլէթիւրիւր
րալ իյլէմէյէ պաշլարըլ տըր, նաթըլ
քի, մէքթիւր թէլաթթօտա օգուլունուլ

թէլալէկէրանըն հագթըն պուլունտաթ
սէօյլէտիլիլլէ թաթագ իթմէքտէ
տիւր :

Տօղրուսու, օլ պապտէ պիւրիւր
մէմուլունտէն վէ թէլալէքթիւր իպրալ
իտիլէն ճայիլ տիւր, զիւրա, հիւլ չիւր-
հէմիլլէ եօգ տուր քի, հագթըն պուլուն-
տան զաթթարտան էքսէրի, եալընըլ
մէքթիւր իտիլլէն հիւրմէթէն թէլիւրի
իթմիւրիւր իտի : սէնա իտէրիւր պու հա-
լի, իլլէ պու նօգթալար տըր, պիւր
միւրէթթին իլլէրու կիլթիւսիւն իւմիւր
վիւրիւր տէլալէթ իտէնէլլէ :

Իլ պու թէլալթօ պէնտիւր միւսա-
սէպէթիլլէ չուլուն տալի պէնտիւր ի-
տէրիւր քի, պուլունտան չէնտ հագթիւր
մուլագաթթա, Պէյօլղուտա իծրա իտի-
լէն պիւր օնուլտա, օրիւրըլ գարագալ-
եան իլլին, օթէրա օթուր իւքէն, պիւր
արալըլ սէսիլնէ պիւր պօղուլուլ գա-
րըլ օլմաթընտան տօլաթ իւզէրինէ
պիւր պալըլըլըլ կէլիլլէ օլմաթը, պիւրի-
սիւրիւր վիւրիւրի մալիւմաթ իւզէրինէ
զաթթաթագտա տէր իտիլլէ օլտու-
ղունտան, պալըլար, պիւրիւր մաթը նի-
յէթիւրիւր անլալագ իսթմէթիւրիւր-
րինտէն, զարագլարընտան նալի, մէք-
թիւր եաթըլըլըլ, միւսմիւրէյի օրիւր-
հագթընտա պիւր հագթընթ իտի կիպի
էօթէտէ պէրուտէ սէօյլէմիւրէլ տիւր :
հալ պու քի, պիւրիւր մաթը նիլլէթիւր
քէնտիւր անլալըլարընք քեթիւր մու-
ղայիւրի տիւր, զիւրա, մէքթիւր հալա-
տիս էկէր եանլըլ իմիւր իտէ, հէրսիւր
մէմուլ օլունուլ, լաթին սահիպ տա-
լի օլմուլ օլուն, պուլունտա օրիւրըլ գա-
րագաթթանա հիւ պիւր հագթընթէ
չալէթիւր պիւր չէյ պուլունտաթագ, ֆա-
գաթ, նէղաթթ վէ ինտանիլլէթիւր
մուղայիւր օլարագ, բալըլ չալըլմըլ օլ-
մաթըն անլալթաթ իսթմէթիւրիւր :

Ահալ մէլ Բողղաթիւրիւնի ռուսի
ճագուլուն տալ, և ինչ է նորա գարման :

ՎիճԱԿ ԱՊՈԻՉԻՅԻ

Կան դարեր՝ որ մեծամեծ և երե-
ւելի անձինք կը ծնանին, առանց ընդ-
հանուրին օգտալար արդիւնք մ' ի
հանդէս ածելու : Գարիւր ալ կան՝ որք
թէպէտ ահաւաւոր անձինք չեն յա-
րուցանել՝ սակայն մարդկութեան օգ-
տալար այնպիսի ազատամիտ և բարի-
բուն էակներ ի գոյ կաճեն, որք ընդ-
հանուրին օգուտը մասնաւորինէն նա-
խադաս համարելով, սուր ժամանակի
մէջ մեծամեծ ծառայութիւններ կը
մատուցանեն ազգին և հայրենի յ :

Առաջինը՝ ազգին և հայրենի օ-
գուտը իւրեանց անձնական օգտէն յե-
տադաս ըմբռնելով՝ մէյնէլ գիտաւոր
աստեղայնման կուգան կանոններ մարդ-
կութեան հորիզոնին վրայէն : և ուսմ-
կին նախապաշարեալ մտաց վրայ զար-
հուրելի տպաւորութեան հետքեր մի-
այն կը թողուն :

Իսկ երկրորդ գաւառն վերաբերողը՝
կը նմանին այն բարերար ձեռքին՝ որ
անդունդի մը հզօր տառանդ մարմ-
նայ մը ձեռն կարկառելով, կը ջանայ
փրկել զանի այն խոր անդունդէն՝ որ
կընել կ'ապաւնայ սման վայրկեան, և
զանի երանաւէտ վիճակի մէջ փոխադ-
րելով, կեանք կը չնորհէ նմա : Այս-
պիսիք նաեւ այն լուսատու մեծ ջահէն
կը նմանին, որ երկնից կապոյտ կամա-
րին վրայէն սահելով, իւր լուսով ու
ջերմութեամբ զհամայն բնութիւն կը
զուարթայնէ, և աշխարհի կեանք կը
սփռէ :

Արդարեւ կէս դար առաջ վիճակիս
Ապուլոյ գիւղի մէջ քանի մը մեծա-

նուն ամիրաններ եկան գնացին թէպէտ, և որ խոչոր տիտղոսներու ներքեւ բարբարոսային սիրտ մը կ'ծածկէին. սակայն հանրութեան օգտին ծառայող յիշատակաց արժանի արդիւնք մ'անգամ չի թողլով երկրի վրայ աներեւելի. նոյա ամենի զօրութեան խարխիւն եղած էր բռնակալութիւն և տիրապետութիւն, անոր համար ահա հասարակաց սէրն ու համարումը ալ չի ժառանգեցին:

Այսու ամենայնիւ բացառութիւնք միշտ չ'նախարհելիներն եղած են. Ապշուզայ՝ որ ժամանակաւ նիւթապէս երկրաւոր դրախտի մը կերպարանն ունէր կը պատմեն, ինկաւ այն բարձրաբերձ ծառին նման՝ որ կայծակի զօրութիւն մը կրնայ ի թթիւ ական խորտակել և տապալել ի հիմանց, ժամանակն արագապէս յառաջ քայլելով վերջապէս մեր օրերը ծնաւ, ուր բացորոշ եցայ մեզ դժբաղդ Ապշուզայի տըխուր վիճակը:

Ժողովուրդը՝ որ շարունակ Հայ բռնակալաց լծոյն ներքեւ կը հաւէր և կը մաշէր, և որ նիւթապէս տկարացած, հազիւ կրնար իւր ոգեպահիւր ճարտու բաւականութիւնն ունենալ, յուսահատ փորձերով ջանայ քանդից անգամ թոժալիւ իւր վրայ ծանրացած ագիտութեան և թմրութեան մահատիպ ներքէ, սակայն ի զուր. զի Մարտինոս ասկաւին կաշկանդած էր նորա զգայարաններ և զգայութիւն. իրեն համար պէտք էր խաղաղութեան և սիրոյ հրեշտակ մը, միութեան հուր մը, որ եռանդը արժարժում չ'նորհելով նմա իրկութեան առաջնորդէր զինքն:

Փառք նախանձութեան, որ երկու ազատամարտ և ընդհանուր զուգորդ մտածող աշխոյժ երիտասարդներ յարուցանելով, իբրեւ ազատարար զրկեց իւր թշուառ հոտին մէջ. որք սիրոյ և միութեան Աւետարանը քարոզելով վերահաս վտանգին զարհուրելի վախճանեցուցին ժողովուրդեան:

Այս երկու երիտասարդներն են Աստուածատուր և Յովհաննէս աղայը երեսփոխանեան և Բարսեղեան:

Առաջինը կարծես ժողովուրդեան միտքը լուսաւորող հեղափոխութիւնի մ'էր, երկրորդին գալով կը նմանէր տատարակի մը. վերահաս վտանգներն քարոզելով, միութեան կը հրաւիրէր զհասարակութիւնը, և հայրենեաց աղէտները ցոյց տալով, մօտալուտ ալակրօնութեան սեւեթոյր ու լորը մատնանիլ կը ցուցունէր:

Այս երկուսն ալ քաջ համոզուած ըլլալով թէ՛ Ալինայ կոյս վիճակին մէջ կղերական դասուն շահախնդրութենէն ծագումն առած է բողոքականութիւնը, ջանացին բնդհանուր հասարակութեան հաւանութեամբ բառնալ գիւղիս Հայաստանեայց ամենամաքուր սուրբ եկեղեցւոյ ծոցէն խել մը նորամուտ և պոգալի սովորութիւններ, սովորութիւններ որք բոլորովին օտարտի են, և որք օրինաց չափ արմատացած և ուժ գրտած են ազգիս մէջ շատ տեղ, ուստի և հասարակաց կարծիքին դիմելով, դասն որ ժողովուրդն ալ պատրաստ է անտեւ և հետեւ իրենց օրինաւոր ձայնին, յօգուտ թշուառ գիւղին բնակչաց և ի փառս սուրբ եկեղեցւոյ, Ապա համագումար ստորագրութեամբ որոշեցին որ՝

Ա. Եկեղեցական պաշտօնեայք ձերիպէս մատակարարեն սրբազան արարողութիւններ. ինչպէս են, պատարագ, խաչահամբոյր, սրբոյ մասանց յարգութեան նուիրեալ պաշտօն, քուն:

ձանակ, թապալս, աճուրդը եկեղեցւոյ, հարսանեաց, մեռելաթաղի, և մկրտութեան վերաբերեալ արարողութիւնք ևն:

Բ. Գիւղիս եկեղեցւոյ Պօլիս ունեցած եկամուտները, տեղս գտնուած նաղլը-խանէի դրամներն և եկեղեցւոյ հասոյթն ի մի բաղադրել, և նոյն գումարին կէսն անշարժ կալուածի և միւս կէսն ալ դրամաթղթոյ (գօնսօլիտ) փոխանակելով, նոյա հասոյթով կղերաց ամսական յատկացնել իրենց պիտոյից համաձայն. նոյնպէս արքունի տրոց մնացորդները վճարել, ժամակօչի ամսականը հոգալ ևն. ի մի բան ընկճեալ հասարակութեան վրայ չի ծանրաբեռել, այս կարեւոր անհրաժեշտ վճարումներն են:

Որպէս զի ալ բողոքական առիթ չունենան առարկելու թէ՛ և՛ դուր զգա (զեկեղեցի) արարիք այս աւագակաց և կրպակ սեղանաւորաց. . . . Ապա քէն առաքեալն ալ կըսէ թէ, «որ ի տաճարին գործէ ի տաճարէ անտի կերպէ»:

— Բողոքականութիւնն ուստի ծագեցաւ Ալինայ մէջ: — Հարցուցինք քիչ մը վեր, փութամբ հակիրճ կերպով պատասխանել այնմ բանի:

Նկատելով որ այսպիսի փափուկ դարու և ժամանակի մէջ կրօնք մը ազատ համոզման վրայ միայն հիմնաւէ, և թէ՛ ալ անցած է այն դարը յորում քրիստոնէական ամենամաքուր և բոլորովին երկնային կրօնը բռնութեան գործիքներով կը քարոզուէր:

Նկատելով որ կղերին զոյաքաղութիւնը փանաքի վարձքի մը համար, մեծ յուզմունք յարուցանելով, սըրբազան արարողութիւնք սիմօնականութեան վրայ խորիմտեալ կը լինի:

Նկատելով որ սրբոյ նշխար, Աւետարանն և Ս. Գիրք մէյմէկ շահու գործիք եղած են կղերի ձեռաց մէջ և քրիստոնէական կրօնի կեղտ բերող խել մը սնտիրապաշտական արարողութիւնք շատերու խղճին վզալի ազդեւութիւն ունեցած են և նոյնպէս բեւարած են:

Նկատելով որ անպէտ տեղեր մէյմէկ սրբավայր դարցած են, և ուսմիկը իրենց աւելորդաշատական ծեսերով մեծ յարգութիւն կընծայեն անանկ տեղերու, և որ տգէտ կղերի ձեռք քաջաբերութիւն գտնելով ալ քրիստոնէական Ս. կրօնն բոլորովին խառն և այլանդակ կրօնի մը վերածուած է, ու աստուածային տաճար մը, նուիրական տեղի մը, տուն առեւտրոյ եղած է:

Նկատելով որ կղերն իր որբազան կոչմանն հակառակ ընթացից մէջ կը գտնուի, ոչ ժողովուրդեան պարտականութիւնը կը ծանուցանէ անոր, ոչ քրիստոնէական կրօնի հիմնական կէտերուն և պարզութեանը վրայ կը ճառէ:

Նկատելով որ այլակրօն անձինք կարեկցութիւններն կը յայտնեն, և կը ծաղրեն այսպիսի անապաշտական կրօնի մը հետեւողները, և որուն մէջ թարթ փրկու դատապարտուած է, կոյր ժողովուրդ մը ինչպէս թանձր խաւարի մէջ, և այսպիսի անարատ ու անկախ կրօն մը մեծ նախատինք կը կրէ, և մինչև անգամ կուսապաշտութեան հետ բաղդաւորութեան կը դբուի:

Նկատելով վերջապէս թէ անյագ և յամառ կղերը որ և է կերպով զիջում չընէր, ու այսպէս կոյր գկուրայն

իւր ետեւէն քարշլուլ կը տանի խեղճ և յուսահատ բազմութիւն հաւատացելոյ, և այլն, և այլն:

Ծագումն առաւ կոյս Ալինայ մէջ բողոքականութեան բողոքը, բողոք մը՝ որ աղբիւր է խռովութեան, որ առաջնորդ է ատելութեան, որ պառակտումն է, որ բաժանումն է ազգային միութեան:

Բաւական չէր ազգայնոց այս հերձուածը:

Եւ որպէս զի բողոքականք իրենց արշակաւանք (փարախ) նորանոր դասակարգելով ինուն, երկրորդ փորձի մ'ալ ձեռնարկեցին, այն է երկսեռ վարժարան մը հաստատել, ինչպէս որ յաջողեցան ալ:

Եւ արգ. սիրելի ընթերցող. քեզ կը թողու՞մ մտախոհութեամբ քննել թէ՛ կարելի չէ աս և ասոնց նման սնտիրապաշտական արարողութիւններէ տաղտկացած, ծագումն տալ բողոքականութեան, ինչպէս որ անանկ ալ ըլլին վիճակին ազատամիտ յանձանց ու մանք: Երբ կը տեսնեմ անոնց ժողովարանը որ պարզութիւն մը ունի իր մէջ:

Երբ կը դիտեմ նոյա քարոզիչ՝ որ աշխուժութեամբ կը գործէ. և նորա ձայն որ զաւետարանը կը քարոզէ:

Երբ կը տեսնեմ մեր կղերներ՝ որ իրենց որովայնը և քրտակներն պարարելու մասին միայն գործունեայ են՝ և որ իրենց շահուն համար ժողովուրդեան անապաշտութիւնը կը սնուցանեն:

Երբ կը սքանչանամ նոյա վարժարանին վրայ. որ ուսմիկն լուսաւորութեանը միակ առարկան է:

Երբ կը ստեղծմ թէ մեր կղերներ ոգւով չափ ժողովուրդեան կուրութեան կը ցանկան: Երբ կը քննեմ թէ բողոքական կրօնն իր մէջ պարզութիւն մը կը յույնէ:

Երբ կը բաղդատեմ ու բացորոշ կը տեսնեմ որ մեր կղերականք իրենց տկար հօտը կը կեղեքեն, և տուն աղօթից սրբավայր մը ծաղու նշաւակ կընծայեն բողոքականաց՝ խել մը արտառոց ծիսերու պատճառաւ. ևն, ևն, ևն:

Ալ ինչպէս չի հաւատանք թէ՛ ժողովուրդեան արթուն մասին օրինաւոր պահանջն ու կղերին յամառութիւնը չի կրնար ծնանիլ աղանդ մը՝ հերձուած մը, որ մեծամեծ խռովութիւններ կը յարուցանէ:

Ո՛հ. ինչպէս դրացի ազգի մը կարգաւորեալ ու գեղեցիկ յատկութիւնները չի գրուատենք ու չի յիշենք. մանաւանդ թէ չի նախանձինք որ այսօր օրինակ կը հանդիսանայ մեզ, ու մարգարէին ալ առիթ կուտայ գոյել թէ «անմիտ ազգաւ չի ծեսցից զձեզ»:

Ընթերցող. այս է ահա Ալինայ մէջ փողոքական կրօնի տարածման էական պայմաններ. և այս հրդեհը անգամ մը Ալինայ մէջ բողոքեցելէ ետեւ, չ'ուշացաւ կայծ մ'ալ մեր գիւղին վրայ նետել. կայծ մը որ հրդեհին կարապետն է:

Խահուէճեան Յարութիւն էֆէնտին (գիւղիս բարեկարգ վարժարանի արժանապատիւ լեզուագէտ Տնօրէն-դաստուն) որ բազմաց խնդրանք ասկէ երկու տարիի չափ յառաջ գիւղիս բարեկարգութեան և շինութեան մասին անձնուիրաբար կանոնադիր մը հեղինակած ու հասարակաց բնդունելութեան և վաւերացմանը յանձնած էր, և որ մի քանի տգէտ, չարամիտ և բարբարոս անձանց և կղերի կողմանէ գործող ու բազմաբղիւն հեղինակը հաւանական կրած ու անհնարութեան

դատապարտուած էր յայս ժամ յիշեալ օգտաւէտ աշխատութիւնը. կարծես թէ նախախնամութիւնն ի դուրս շարժելով իւր ողորմելի ժողովուրդեան վրայ ի հանդէս աշխարհի ածելու յաջողութիւն կը շնորհէ այժմ, վասն զի ժողովուրդն այս նոյնպիսի տեսարաններէն ձանձրացած, կրած տառապանքներէն խրատուած ու կրթուած, բուն ճգամը ուղեց վերջին փորձ մ'ալ փորձել որով կամ յաղթել խոշորոտներու և կամ ընկճել անկարգութեամբ վրատակայ ներքեւ:

Փառք երկնից՝ որ ժողովուրդեան ճիգըն յաջողութեամբ պսակեց, և անցեալին տխուր փորձերը՝ ներկային մէջ բեղմնաւոր բրաւ:

Ամենայ 12րդ օր բնակիչք Ապշուզայի ի վարժարան դիմեցին ծանուցեալ հրահրի համաձայն, ուր քաղաքական (իխթիար) և աղբային մէյմէկ անհրաժեշտ ժողով կազմելու համար, գաղտնի քուէարկութեամբ հետեւեալ պատուարժան անձինքը ընտրուեցան քուէից բաժարցակ առաւելութեամբ այսինքն:

Անդամք Բաղաբական ժողովոյ
Մեծ. Ասատուր աղա Երեսփոխանեան
» Թորոս » Վարդանեան
» Մ. Կարապետ » Փառիազեան
» Ոսկիհաս » Խալաճեան
» Վարդան » Վարդանեան
» Նշան » Երեսփոխան
Անդամք Ազգային ժողովոյ
Մեծ. Յարութիւն էֆ. Խահուէճեան
» Կոզմոս » Պօստանճեան
» Յովհաննէս » Երեսփոխանեան
» Մկրտիչ » Տ. Յովակիմեան
» Խաչատուր » Վարդանեան
» Յարութիւն » Պրքխեան
» Խաչատուր » Պապայէկեան

Այս Մեծ. անձանց ազգասէր ոգին և աշխուրջ խոհականութիւնը, մեզ յոյս մեծ կուտայ թէ թշուառ Ապշուզայի տխուր և անբարեկարգ վիճակ, պիտի քարենայ լաւանալ ապագային նկատմամբ, և բոլոր ազգասիրաց աւելնալով ի դերեւ չ'ենէ պիտոր, զի անցեալի տխուր վիճակ, որ ներկային հայեթին է, խրատական դաս մը եղաւ անոնց, որք տխուր փորձերով կրթուել վարժեցան:

Սկիւս. Ապուշիս Ապուշիսի ոմն
16 դեկտ. 1871

Ա. Գ.
Միւսիւ Մօրթման աշխարհածանօթ հնազէտն՝ Վանայ բերդին 50 հատ սեւ. պաճեւ արձանագրութեանցը նկատմամբ երկրորդ անգամ ալ Գաղղիերէն լեզուաւ աւելի մանրամասն ճառախօսութիւն մը պիտի ընէ ի լուսանկարատուն Ապտուլահեան եղբարց որ ի Տէօթի Եօլ աղք. յառաջիկայ չորեքշաբթի իրիկունը (26 յունվար) ի ժամ 2 12 բոտ Տաճկաց:

Վերայիշեալ հնազէտն, բայց յայսմանէ, քանի մը ուրիշ Հայկական յիշատակարանաց վրայ պիտի խօսի՝ որոնք դեռ չեն ի յոյս ընծայուած:

Յուսամբ որ Հայ ազգիս դիտնականներն այս ուսումնական հանդիսին ներկայ կը գտնուին:

(Ընթերցելիք դարձեալ ի վախճանից իլէ մէկուրթ պուլունան զաթլար, մէկքիւր նութգտա, մէյմունէն վէ թէչէքքիւրէն հաղբը պուլունաճաղար տըր:)

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԻՓՍ
ՍԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Գալութատա Բէնճէ միւլի բաղարընտա
Նոյն 20 իրսի խանընտա: